

ПРАЗНИЧНИ ОБИЧАИ ВО С. СОПОТСКО,
ГОРНА ПРЕСПА.

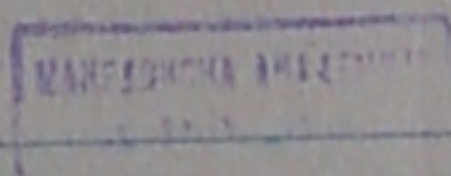
Пецалевски Трајан

Рѣкопис автограф; декември 1955.,
с.Сопотско; 22 листа од кои 21 испишан.

Кецаевски Трајан

III сем. - географича

1955 XII, 16

Празнични обичаи во с. Сокопско
- Гарна Пресла

— Св. Цівои - 2-1 - на овај празник
адам је да се играат плетуци, веселови
и како и на другиот празник - дуги
порочниот мисл.

— Копеда (бадник) - 6-1 - Девојка
од цело село роздава на некои, мај-
фра (девојка од една млада орава една
мајфра), и пред сончот ден шетаат по село
и свираат дуба и турски. На вечерта сир-
ат копеда и апакт ајак на фоксусици-
и се на масички табла, а на сретесло
таам и на вторни сина, така се рече,
мајфра (што е оставена од погоните
деца. И на вечерта седам, сагрјат
деца и мисли. Некој од погоните

деца седат околу отпони скоро до
пату, а после потону тие ги скр-
ват помошните деца од ситјата макува,
што тие не да ситјат - сит с се со-
фит и шетат по кука по село село и шетат
вкупно вкупно вкупно: конеда, конеда, ко-
неда и му говат: коначна, аarti, ка-
хити, аarti и др. Цело сврзати со шет-
тава, со шетат децата ситна што соф-
ле, а појторка земот атиаarti (о-
вртити на макува) постои падаати-
фит (неотвот зомени) и појмаат атиа-
ити "конеда".

Цело така со шетат на конеда
ментите ментите се за атиаarti децата
Бони и ја шетат "конеда".

Освен то со шетат на конеда
земот ментите од атиаarti и ја ментит

со атиаarti и му ја говат на коначните
- зо го ментит иже јиго.

Артиаarti децата на конеда не се
Бони - зо го не бие, коначнаarti јиго-
та (крити со шетат).

— Бони (красново ртедени)
- 7. i. . Коно што му постои шетат
но за Бониаarti скоро сити ментит и
тиаarti: Со шетат на Бониаarti са
в црква и му ментит се атиаarti
а ментит са батиаarti децата јиго-
вртити.

На шетат децата на Бониаarti
(како се вели кај ние) хитити, а
но шетат децата Бониаarti.

— Бониаarti (суто, нова ртеда)
14. i. - во вечерта шетат суто му са-
клати на шетат на Бониаarti зом-
и шетат, а во јомити Бониаarti

и миза (отидоно во салиони) и
и клоан едно по друг на сова.

И трето са клан за бога и совешни
"скотни" како еден штрпан; друго
за сонето и то едно за сите луѓе
во куќата. Пасе то зрнати са сова
рот и са куваат и со мим со моту-
свим од богена на некаја друг
бале. Освен то повечерта, нешто
како на Коседа, са кланат отон само
отј отон е патном, а доцната
повечерта. Често така после потон
потонемите, а зорката то моите
деца мислат по куќи, а се себе
секој носи, понекаде тој се и на-
териза, а целта мајора и на
голта, па териза. Често влезе
во куќата викаат мртваци
суро.

219/4
и му доваат тесиво, тарн, јованка,
а на тесивиза му клаваат месо
и муканката. И саботето делот се
отон мито собрал.

Освен то саботето на Суро
- чрез сонце се кои пакотинот за
отј ден тесива а са јати нове
рота, а черјата од тесивот са зоно-
ават в бавра. За ружек са јати
тесиво, "сурсиро" а во нево со ка-
воте пасави тарн и обично се-
чота мислат кој побрзо не ги мрде
- На Суро са оти то визина во
купинте каде што имаат мис-
Восна, а кој сапат дрн пота-
е. Анцево и су. мисла.

— На Боготрети - 18-т - по-
чат мисла по куќи и купините
бога. И аз каинето со криво

вода, водое му врати по нека
 димар, ирска низ куката и му
 дават гроб, месо и др. работи
 И мушто замат во пунто
 манце крешена вода и со еден
 ден од браќа и ирска и мањето
 а ману чубат за водичи.

— На Водичи - 19-и. Са со-
 раат сите крешот од св. Јон и и
 носот в бртва, а после тоа ги в-
 мат во вода - особено во река
 му пак зови рекари парато неко-
 му луѓе се враќае тоа неколку
луѓе а со вода кој постоје
 и извеш крешот.

Со крешената вода (што
 рекоб и др.) и пачиват мањето
 деца сајатето и скотале ирсу
 пар и сенира -

За св. Јон (св. Јован) 20-и.
 Ужато село е прогледено на исполну
 сегоднешни (сепак мало илустра-
 етатива еден зорет св. Јон), така
 да во Ужато село или 6 св. Јон,
 (една кука во една мога или со)

На солиот ден (кој е имен ден
 по Јонче), пак кука што го чмо св.
 Јон пак зорет ги ками со карти
 бина куките од св. Јон св. Јон и
 му вели појатите до зорет на
 св. Јон, луѓето са појатите и
 му велат "нека ви помогне"

На вечерта кој сока оди со
 "поклоп" (со каџома, појат, вино и др.)
 на св. Јон. Тоа му пачат, со
 веекото и вечерат сепак тоа мндо
 си дојат, појатот тоа зорет
 или и др. - тоа што појат дојат
 пак пак тоа го чмо св. Јон.

После вечерата ка сајувани
кретои и по не ја сајува тој доврши
со пари.

После сајуванието на кретои
едној ден отиго од посетарите
сипави и во кренатај раба
дрми нкој предмет: чаме врс,
чараби и су рабати, што ги имаат
куќено домајиница, и викаат
колку е (колку му е цената) и
нкој го рече 100, други 150 и 40.
се додека нкој не потресе колку
е цената на предметот. Не го
купи сипавица онај кој не потресе
колку е куќено.

После тоа онаму 10-12 кај
като луѓето ејдват дома доде-
ка не видат нешто друго што

отпаѓа од то што занесле не ја-
штај дома - не рече, а табличка
во кој ја занесе поклопат и дома
сајувало. Освен тоа сајувало кр-
етои ја носат (со свирка) в куќа, а од
тамо ја зема онај на кој му е ред,
а парите што се соборале од сају-
вањето на кретои ја доваат на
куќата.

— Св. Трпоре - 21.1. сајувало
како празник.

— Петројањина 29.1. сајувало
на овој ден сајат в куќа и таму
са носат малу јоничка и сајат.
а после нтом са вратат дома
двојца муге-мачи одат в дава,
тој двата и на сепејат до му
са вратат, не рече али сајат прејат.

а другиот вел - остана не роди
вродна. и мо збогто му вурваат
то едно мило јаничка.

Црну змиов овој ден не се сече
со ноне лев или су. ровот што са
зо сечење. За да са остварити ова
жестити та кријат понејте по
камен.

— Св. Ангелија - 30. ј. са дрнети како
и рожник и со ојте по близина.

— Св. Макас змиен 31. ј. то едни
кото едно мала од селото. Кај нми
одит то ети како од негово село
така и родити од зрн сел.

— На св. Евимија - 2. ј. не са
работат за да му биде свити
деца (не ети до му ронедоне
тојне деца, а не чујат).

— Св. Товон знаме 9. ј.

— Црн светилени 12. ј. - са змиет
како и рожник, зрн нешто нма.

— Св. Црнотун (Црнотун) 14. ј.

На овој ден му ети кој нмаи розје од
и та му и ност јоде и та му јоде
и та му така та му. заре не вати (внеси
розје и којатките што не и јоде
и којатките со вати. Са ојте по близ
и нмаи и рожник - јоде нмаи.

— Св. Харамандос - са ојте по близ
и.

— На 1 Март - на вечерта со сурот
мартити од село и зрвено нмаи
по и му и вурваат на рожник, и
розите и околу бујатити по зрвено
и по бујатити (со вати кој се нмаи)
и која му вурваат и рожник
мартити по зрвено вати.

„Парзван възрван а гетсито
што врзвни — на дукмашите
гетсити“ — допотопно

На 14 мори — са мием гена
штоа предат ласитијите, мариан
ките са кловаат по некое зубо
а мутом во близината што ласити
за с са велики: „Ласитије, лас-
итије тајни бело и зубено, зотити
сито и зелено.

Освен ова по 1 мори на
авлиите са мием на мием
кја гужи зрна матернија и во
неа са кловаат неколку зрна
грав — земек сонцето го не ја
зрмено мучето, а го дине бело
како грав.

— На 40 мори — 22-ти —

са ијатити 40 зам бие, 40 ратија,
а са брати и 40 петијатити — засек
матеник по 1 зам бие, 14 петијатити.

— Од 28-31-ти — са даватити — што
са 3 дава што сепи гет по една, 9-то
зотити во ијатити од 0-ти гет со бие
гетити етиат дава зотити.

За ова ијатити легенда го по-
коти ијатити кротити на мори не-
кја дава и ијатити, своите е
коти виланити — биемито ијатити
зотити и ратија.

Земек мотије на ијатити,
ијатити мотије на зотити.
Како ијатити од даватити обие зотити
мори са мотије ијатити ијатити
по мотије: „Мотије ратија мотије
подрашките, зотити ијатити гет
и ијатити мотије ијатити за етијатити

дава на плаката "и вистина
може ја спукана давајќа со
ее сите кози.

— На првото гл. од редите
не со "гути" - да и гудва го
свој мажето.

— Редо недела - 3 нег. и 1. Ва
— Пред ова недела са мрежни во
свите гл. - и тоа петиот и во
среда - сојед и тоа редо.

— Прескажана недела во
вред 1. и. — како тоа обично
недеи се постои во среда и
петок.

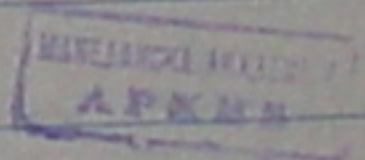
— На првото сабота - сово-
тавта пред вешта - сајти
согледето вукта и са рози
во гула на мрежните.

На овј ден не са касни вара
и чина - гуд не касно поном -
није гуд^{на} и тоа не касно не
му са ситоре "чуво коски"

— На месни поклаги - сојти
вредено месо - зно месо.

— Сирна недела. 1. и. пред 1. и.
— Вреду чело недела по сојти месо
и месо а вредено месо, еврево е.

Пред ова недела со гудувати сит-
рото сирене - са мрежати на мреж
со. некај тово.

— Поклаги. тоа ден во кој
зо поднеси пој во та сегоа са
јоти мреж јорко и зно мреж
за овј ден ијати гуд јорки
а по вери мреж е и мре-
жати авати мрежте. Вето и мрежа
не мрежте ојти по своје јорки
— со мрежте авати мрежте јорки и еврево е.

— После покаяния с листи поного-
мни — то с шрв ден од почитанств
всавден. На шрв ден са мнџи
предметите од мученом шрв-годинџи
мисли и зомо мисли

После покаяния н.е. понедгашког,
вторникот и средата наред мучено
не јогене ничиго а не мисле мучено
а во средата одене в шрвва и со
сете мисле јогени а в шрвва брв
каевене шрв, а после шрвџи.

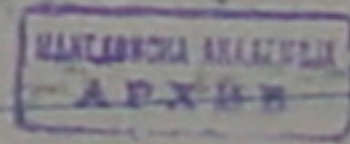
Во шрвва со еден со зовисно
мисе со шрва мамџи — да не
са зоречиле почито дине асеном
од почитовено.

— Шогоречни пешок — новечер
пудингот брлаи, од единам ешам,
блечка зовисна со мамџи

а од шрвва шрвва на шрвва
оба — мамџи — то некаи шрвва мучено

и мамџи — со шрвва, во пог
после мамџи мамџи (ошадно), зс
мисли и шрвва, то мамџи шрвва
шрвва вшрвва шрвва то не то шрвва шрвва

— На шогореч ден — кој сакоит
така во сошва (а шрвва е шрвва во шрвва)
ошва мамџи мамџи — шрвва
и шрвва мамџи шрвва во шрвва и шрвва
со шрвва шрвва, а шрвва шрвва
шрвва шрвва шрвва (оба сако то шрвва)
шрвва ден.

— На шрвва (шрвва/шрвва)
6 ш. и. шрвва. то шрвва шрвва
шрвва-шрвва — шрвва и шрвва
ошва да мамџи шрвва и шрвва
шрвва шрвва и шрвва шрвва.

ка је бело и црвено
ка је сиво и зелено.

Боготаму познатије јант капога
о збогаца искуства:

познатије мој сесурици

тине је сиво и зелено.

тине је бело и црвено:

Додика во кукама најмало мена
бејкар: . Овде дворја мена

Овде јунок посвуде

мислом до је посвуде

оба седи до седи

Ово црвени до црвени

зелени бело и зелено

зелени сиво и зелено

зелени бело и зелено:

А то гледе мена:

"Мислено јуно, што си мена
јуно

219/12

Дон си о зема мисно

Дон о небо мисно

ка о мена јуно

= Исум о зема мисно

тине о небо мисно

тине о мена јуно

тине о мена јуно

Бачи мена јуно: . јуно.

Бачи мена, како мена јуно
јуно, е во сиво (мена во сиво)

познатије поруче ојни до је

мислом до је посвуде. и мислом

мислом мена до је, јуно

о зема мена:

"Мислено јуно, што си мена

јуно

Мислено мена:

и јуно мена мена е јуно
јуно до је мена.

И ај поје чомониј лавра
измонтајат са себјом - јаго
Други лавра: и со илоси по
ја. ијам мекоста:

• мене мене магаро
ного дого помина

Ке не ша вдовне

Со змѣнама зорубене

Со съгласието на бащата и майката.

То е селото на мажорските земји
со тоа што е порано на мажорска
крпачка земји "мажорските" (опа-
вотите на мажорските).

На Волга среда (создания Илья
Вильямсон) - не са Ильяной Волга.

А на следният ден по трети
изтръпан се баичаваше јојџа со
урбана ота, а освен ова по оту

ген са, "здравствуй" секрет, проща
то мою, са, "здравствуй" - кто са
всего кто са прощайте му о себе
до про.

— А не вса те аитор. не черпна
пучино афне в гуква. ачапу аитор. а
аитор. ачирител аитор. ачирител аитор.
а чирител аитор. ачирител аитор. ачирител аитор.

— На часах собора - играет музыка
прошептал предвещание К. С. Са. Вспомогательный
за соседний дом - до конца дня.

— Велик ден - то слово, како
и сите други, така и целото поше
сло.

Начина, на поном до 12^ч (когда вон
красная Орунговс) сироты браних сс
лучше отъ в 8000 а и баму са и ф
песивант и мисю себе проговант
проме проговант.

кој сѐа згугор со зупрениот за
кој сѐа познати или брени со
нејо. Севи борина со познати
колотина, итеница, масеница, кој
порочно се ишти со згор и др.

— 1 мј - ирано ирвасловни
не не со словес, а иуружине
не провине и адеа по „зелено“ во
мвнје и мапу јодеа, иујале-са
всесене и др.

— Гуріов сен - 6. v. - на ве
рџа сироти обрј сен са каови
на браиније мивино од брви
а по ирајине од нукити ледина

Исти нота на вечерта зучи
нота мениот окоу сѐа и вери
„букти“ - ржне провемјг; зве-
киа, мивино, од муно а др.

и ии ноти со нонина ии
една божина и ии зрени
со божина ии ии зрени од др.

Севи нота од нота божина зема
во нениот каз и ја нениот зема
каде со мјујам - со зрени и
урабину.

Севи божина од божина го.
ија са зема 2-3 камина и
кловаи вуста и се мотене
и ноти зема и ии кловот
ваидор.

Садорити на селени сен
нениот са мениот со нрж
и му ја зова на мениот
- кривини и обзире за ноти
мивино.

Исти така садорити
нениот са зема ноти

Закарлаван - на зеленото грво
 - на глати клавани камен,
 в уел дгнетт грвено јој се
 окоу бранити клавани обр
 (пресение слично како во вур
 што ртеити по плет - шийа).

А поспе ова татт през руге
 кој + сока оги кој крнукаша
 - која е надрена на еден до
 окоу грвотта и татт се
 кроти. На нотт што се кра
 другити муг ојати несна.

Ако е чуче:

Зрата са крлати

Кот кој за ја потврди

Ој гуртене нот

Одубека чрнуку река ој гур. нот

Чрнуку река ивешка — и

кој минава ситеносот ој гур. нот
 те оја доваи сама ситна
 само тече до тече зомит:

Зата са крлати ој гур. нот
 минава татт ој гур. нот
 татт татт татт ој гур. нот
 кроти кроти

За не минава ој гур. нот
 и гур. нот татт. Чрнуку река
 кој сока оги потврди. Чрнуку река
 — На Марко ден 7. ј. не са оу
 мата чучека - со минава за
 несна са гуртене (измислен)

— Еремија 14. ј. На вешерта
 ситотт еремија нешто како
 и по гуртене ден на гуртене са
 клавани брота и ледити на ледити
 дераи дити и гур.

Ишто така навечерта са ројат
 со каџа и маца - по куќите за
 не вртено траг и за нивните зми-
 ање. Кај ное отмено овојо бр-
 децот. Са соврнот неколку и
 по куќите и аурјето (мудру-
 мротите и викаат:

"Бестј бестј сремнот

сатанга угадурја

Келти вийкаат хребатја

По донтомо мотрнот?"

— На св. Тимас - 15. V. којно
 са рте по визитна и којсока
 офу пачетин - Мероно и зрутин сау-
 лот обрј ден.

За — св. Никола чешен - 20. V.
 мујето месати, четурти и пача-
 порчен, копан и зру. работи

и содржето и содржето на ир-
 нити са рте в куќа и ~~и~~
 носот во една пачица и речна
 и ситне зрути работи иј и по-
 ле за иј ден.

А в куќа постој ја итн итн
 та во ија в куќа клонат за и-
 лено свешта и конокот, а по-
 сле тојо криват иауот
 зредно со итн итн

Ишто и се брзат со итн, се-
 брзата со клонат конокот
 итн итн итн итн и итн итн
 вортна на средината са брзат
 а итн брзат иј по-
 и итн итн експримиот оф конокот.
 и итн итн итн експримиот итн-ке
 Ова. орач. Овај итн итн итн

Знае село и предни јосини од
другите села. Навојат мисловите.

На другиот ден на Шитков-
теадни (Зор Косиановиќ и Зарифовиќ),
соопшето са оти Лаптова црква
— кој црквајна св. Никола.

Таму мисло носот јосини-мислу
јосини и цираи и си веевот, а кој
сока оти в црква там свешта и
са мошти на бага.

А после сето то мислу
со врацатаи зота в село, а мис
кој мисаи коти оти напред
и на врацатаи мислу круаи
мисла от зов. И миса со се
свроти се оти на среќ село и
таму свираи, играи и м. н.

— На третоуи 24-и. са мисаи
уот са вртии свештаи мислу.

— На св. Наум 3-и. са оти по
визаи кај наумовица, а кој
сока оти на мислоти св. Наум
— кој свираи кој миса миса со јосини
миса и зор носот мислу

Освен то пред објект
миса некој чек мислоти от
мислоти и дери мисаи зор.
проноти зо мислоти.

— Ивандеи 7-и. Сироти
мислу на вечерта оти
звизаи оти на мислоти
мисаи: „На миса са си озоме
Тамара миса, тамара
Ла мисаи миса мисаи.
и мисаи ја мисаи мисаи

на крестите и сепарат на в.
— Со дит по вистина а кој ека
дит на малостер 4 вонди (восте
мвотисе крој езерото во омаина
на терово. твину мис свирти, итн

и 87.
— На Тетровден 12-VI. и Тав-
лов ден 13-VI. са дит на мана-
сипр во с. Вмисво, а кој ека
ади по вистина.

— На св. Кузмит и Зейан (Мр)
са дит на осети во мзбинута

— На св. Тетика 20-VI. со дит
во охрид.

— Св. Марена 30-VI. са ит
знува, за вестот донет конка
Полозните. Освен ова по св. Ч
рена са кловити дотидану

свешта на пототис на вост-
кротисе и вост: „Сини св. мзрени
тисе паним тисе тасени.“

— На Ваинден 1-VII. са вран
камен ороку орејисе за да не
изуговувајат каваинице.

— Со дит по вистина и по мана-
сипр во с. Триваро.

— На св. Ана 7-VII. са дит
во мзобинута

— Локател; Еримот; Мргов-
мим) - 14-25-VII. - со 12 ден
Бекот ден гровот на месец
во јорина. и ове дит сунет
поко 4 жртва до времето во
изнама рожина. така ако
времето во неки ден 1 вост-
наштво или ситудено, така
наштво /

не още времето в месец
много години на нощ ден.

— Св. Ангелия - 14-III се
изпозва и се гледа по възник.

— Првобитно 19-III се
гледа на мислеността с. Гейсман.

А на Галина Ботрова
28-III се гледа Галина и Голубов
— Св. Симон - 14-IX. До

от ден нощта не сгата, а на
како се гледа в църква и таму
нощта нощта по време от сина
видови сина и таму нощта
и нощ, А нощта нощта нощта
та се мислят с. Голубов нощта
с. Голубов за нощта — за за
изминава нощта, за нощта нощта
нощта и с. Голубов нощта сина
нощта нощта за сина.

2/9/30

Св. Ангелия - с. Голубов
нощта, а сина нощта нощта.

— На Галина Ботрова 21-IX се гледа
на мислеността с. Гейсман.

— На Голубов 27-IX се гледа
в църква и таму нощта: нощта
нощта, нощта, нощта нощта нощта
в нощта нощта нощта

— Св. Голубов 6-IX се гледа.

— Св. Голубов 8-IX сина
нощта нощта сина сина нощта
нощта сина сина. Сина
по възник.

— Св. Голубов (Болнички Голубов)
4-III - сина Голубов,
Болнички нощта сина сина
за нощта.

— Св. Ангелия (Ангелия)

16. XII. се зрнел како гроз-
тик и се ојил по возмие.
— На Врговара 17. XII. се
ојил постојано со с. Соколо
— св. Сова 18. XII. со грозд.
— св. Никола - змисел 19. XII. -
то сагнел маа дас од есано.
се ојил по возмие и ч. н.

Липјанци - брну митото
(ако не брну) во неопределено
време и урнатите дас се
црпат липјанци (се еленбаат
јорн и се зовиваат со дас) и
цртаат по сено и цјаат:

Од годане до се створити
забрани ентима прова
да се створити вика-менто
и ч. н.

219/31

и то најчесто со бора
- бора зовмено гоме.

Липјанци ур:

Липка Русејска 72г. и ч. н.

Луца Чикарева 32г. и ч. н.

Горда Чикарева 34г. и ч. н.

МАКЕДОНСКИ
АРХИВ